

۱ «اصل سنخیت علت و معلول» را با ذکر مثال تعریف کنید.

۲ عبارتهای زیر درباره منشأ درک و پذیرش رابطه علیت، دیدگاه کدام فیلسوف یا گروه است؟
الف) انسان از طریق حس، توالی یا همزمانی پدیدهها را مشاهده می‌کند و رابطه ضروری بین علت و معلول را درمی‌یابد.
ب) ذهن انسان پس از درک «اصل امتناع اجتماع نقیضین» می‌فهمد که حوادث خودبه‌خود رخ نمی‌دهند.

۳ کدام مورد، از مطابقت رابطه علیت می‌باشد؟
۱) حرارت و سوزاندن
۲) دوستی بین دو نفر

۴ از نظر سهروردی، عالمی که آمیخته به نور و ظلمت است چه نام دارد؟
۱) مغرب وسطی
۲) مغرب کامل

۵ درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
- به عقیده هیوم منشأ درک و پذیرش رابطه علیت، یک حالت روانی ناشی از توالی پدیدهها است.

۶ تفاوت دیدگاه «هیوم» با تجربه‌گرایان در مورد منشأ درک رابطه علیت را بنویسید.

۷ کدام گروه از فیلسوفان «اصل سنخیت» را یک اصل عقلی می‌دانند؟

۸ نظر دکارت درباره منشأ اعتقاد به علیت چیست؟ توضیح دهید.

۹ تفاوت «ابطه علیت» با سایر روابط میان موجودات چیست؟ با استفاد از یک مثال توضیح دهید.

۱۰ از نظر فلاسفه‌ی مسلمان منشأ اعتقاد به علیت چیست؟ توضیح دهید.

۱۱ تعیین کنید عبارت زیر صحیح است یا غلط؟
- رابطه‌ی علیت، رابطه‌ی وجودی است، مانند رابطه‌ی که میان دو دوست وجود دارد.

۱۲ ارتباط و پیوستگی میان هر شی و منشأ آن از چه چیزی است؟

۱۳ لازمه و نتیجه اصل سنخیت میان علت و معلول چیست؟

۱۴ لازمه و نتیجه اصل وجوببخشی علت و معلول چیست؟

۱۵ آیا تمام کسانی که وارد هر کار خاصی شده‌اند اصل سنخیت را شنیده‌اند؟

۱۶ به وجود آمدن شاخه‌های مختلف دانش از نتایج کدام یک از اصل‌های علیت است؟

۱۷) اگر علت یک چیزی موجود شود چه اتفاقی می‌افتد؟

۱۸) با آمدن علت چه اتفاقی می‌افتد؟

۱۹) اصل سنخیت چه رابطه‌ای با اصل علیت دارد؟

۲۰) چرا انسان از نتایج اصل سنخیت انتظار هر چیزی را متناسب با نتیجه‌اش دارد؟

- ۱ هر علتی معلول خاص خودش را پدید می‌آورد. هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود. مثلاً آتش می‌سوزاند. (یا هر مثال درست دیگر) (ص ۱۸)
- ۲ الف) تجربه‌گرایان (ص ۱۶) ب) فیلسوفان مسلمان (ص ۱۷)
- ۳ گزینه ۱ (ص ۱۴)
- ۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۵ صحیح (ص ۱۷)
- ۶ هیوم برخلاف تجربه‌گرایان که معتقدند درک رابطه علیت از طریق حس و تجربه ممکن است می‌گوید که رابطه ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و آن‌را نمی‌توان از طریق مشاهده حسی و تجربه به دست آورد. (ص ۱۶)
- ۷ همه فیلسوفان به جز فیلسوفان تجربه‌گرا (ص ۱۸)
- ۸ او معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن‌را به طور فطری درک می‌کند. هر انسانی با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه یا آموزش ندارد. (ص ۱۶)
- ۹ در رابطه علیت یا همان رابطه وجودی، وجود یک چیز ضرورتاً وابسته به وجود دیگری است، و اگر علت باشد، معلول آن هم حتماً خواهد بود و اگر علت نباشد، معلول هم نخواهد بود. این رابطه با روابط دیگری که میان موجودات برقرار است تفاوت دارد، مثلاً رابطه علیت همانند رابطه دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود و سپس میان آن‌ها دوستی برقرار می‌گردد. (ص ۱۴)
- ۱۰ آنان می‌گویند همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد (متوجه می‌شود که وجود یک چیز با عدم آن جمع نمی‌شود)، درمی‌یابد که پدیده‌ها خود به خود وجود نمی‌آیند؛ زیرا این که چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً هست باشد و این همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. (ص ۱۷)
- ۱۱ غلط (ص ۱۴)
- ۱۲ ارتباط و پیوستگی میان هر شکل و منشأ آن از نتایج و لازمه‌های اصل علیت است.
- ۱۳ نظم و قانون‌مندی‌های معین میان دسته‌های مختلف پدیده‌ها
- ۱۴ تخلف‌ناپذیری و حتمیت در نظام هستی
- ۱۵ سنخیت میان علت و معلول برای همه کسانی که در شغلی خاص وارد شده‌اند استفاده می‌شود اما ممکن است خیلی از این افراد حتی این عبارت به گوششان نیز نرسیده باشد.
- ۱۶ به وجود آمدن شاخه‌های مختلف دانش را می‌توان از سنخیت میان علت و معلول دانست و پذیرش این اصل باعث شده است که دانشمندان به فکر ایجاد شاخه‌های مختلف دانش و تحقیق در آن به صورت مکرر باشند.

۱۷) اگر علت یک چیزی به وجود بیاید موجود شدن خود آن چیست که معلول است نیز واجب و ضروری می‌شود و این ضرورت یافتن آن چیز باعث به وجود آمدن آن می‌شود.

۱۸) با آمدن این علت باعث می‌شود وجود معلول ضرورت یابد و موجود شود و همه این‌ها مرهون وجود علت است.

۱۹) اصل سنخیت می‌تواند از نتایج اصل علیت باشد و زیر گروه و زیر مجموعه اصل علیت قرار می‌گیرد. اما برای اثبات علیت نیاز به سنخیت نیست ولی برای اثبات سنخیت به علیت نیاز داریم.

۲۰) زیرا انسان می‌کوشد که ویژگی‌های هر چیزی را بشناسد و به تفاوت‌های آن با اشیای دیگر پی ببرد تا بهتر بتواند آثار ویژه آن را شناسایی کند.